

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б.Хмельницького
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка

*Весь світ з вами,
якщо ви з нами !*

Туризм і рекреація: наука, освіта, практика

м. Мукачево

УДК [338.48-53:338.48-6]:001:37(043.2)

Т 86

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 12 травня 2021 р.)*

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 14 від 27 травня 2021 р.)*

Відповідальна за випуск – кандидат географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Смочко Н.М. – к.геогр.н., доц.; Мовчан К.М. – директор Наукової бібліотеки МДУ; Медвідь Л.І. – ст. викл.; Кампов Н.С. – ст. викл.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми розвитку туризму та рекреації України та світу. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на розвиток туристичної та рекреаційної сфери на світовому, національному та регіональному рівні.

УДК [338.48-53:338.48-6]:001:37(043.2)

Т 86 Туризм і рекреація: наука, освіта, практика: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції/ ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. – Мукачево: РВВ МДУ, 2021. – 132 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

© Мукачівський державний університет, 2021

4. Гетьман В. І. Екотуризм на територіях та об'єктах природо-заповідного фонду / В. І. Гетьман //Екотуризм і сталий розвиток Карпат: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (10 – 12 жовтня, м. Рахів, 2007). – С. 54-63.

5. Шандор Ф.Ф., Кляп Н.П. Сучасні різновиди туризму: підручник / Ф.Ф. Шандор, Н.П.Кляп. – К.: Знання, 2013. – 334 с.

6. Масляк П.О. Рекреаційна географія: навч. посіб. / П.О. Масляк. – К.: Знання, 2008. – С.141- 143.

7. Петренко Н.С. Сутність поняття «Екологічний туризм»/ Туристична індустрія: сучасний стан та пріоритети розвитку: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (15 – 16 березня 2012 р., м. Луганськ). – С.196 – 198.

УДК 338.48:338.49:656.02(477.87)(045)

Кузан А., Медвідь Л.І.
Мукачівський державний університет
me_lar@ukr.net

ПРИКОРДОННА ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Важливою умовою збільшення туристичних потоків з країн-сусідів до Закарпатської області є ефективне функціонування транспортної інфраструктури на державному кордоні. Рівень розвитку прикордонної транспортної інфраструктури визначає рівень і динаміку розвитку країни та області в цілому, та туризму зокрема.

Сучасний стан прикордонної транспортної інфраструктури Закарпатської області, для досягнення загальноєвропейського рівня забезпеченості пунктами пропуску через державний кордон, потребує реконструкції, а в деяких місцях нового будівництва. У зв'язку з цим актуальним є дослідження використання

прикордонної інфраструктури Закарпатської області в контексті розвитку туризму.

Рівень розвитку транспортної прикордонної інфраструктури та її використання в туризмі визначається географічним положенням території, її розмірами, кліматичними умовами, характером мобільності населення, рівнем розвитку виробництва, міжрегіональними економічними зв'язками та зовнішньоторговельними відносинами.

Прикордонна транспортна інфраструктура відрізняється від загальної транспортної інфраструктури складним та різноманітним господарством, яке забезпечує перетин державного кордону. Основними точковими елементами прикордонної транспортної інфраструктури є прикордонний пункт пропуску (ППП) через державний кордон.

Пункт пропуску – це спеціально виділена територія на залізничних, автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (на аеродромах), з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюється прикордонний, митний, ветеринарний, екологічний, санітарно-карантинний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна [1]. Пункти пропуску класифікуються за: категоріями (міжнародні та місцеві); видами сполучення (автомобільні, залізничні, морські, пішохідні, повітряні, поромні, річкові); характером транспортних перевезень (пасажирські, вантажні, вантажно-пасажирські; режимом функціонування (постійні та тимчасові); часом роботи (цілодобові та такі, що працюють у визначений час).

Закарпатська область межує з чотирма країнами-членами ЄС. Охорону державного кордону в межах області забезпечує Мукачівський та Чопський прикордонні загони, які підпорядковуються Західному регіональному управлінню Державної прикордонної служби України. Підрозділами прикордонних загонів охороняється 465,6 км державного кордону з Республікою Польща (30,9 км), Словацькою Республікою (97,85 км), Угорщиною (132,95 км) та Румунією (203,9 км), з яких 326 суходелом (з них

158,2 гірські території) та 139,6 – річкою. На кордоні Закарпатської області і Польської Республіки (32,6 км спільного кордону) немає постійних пунктів пропуску.

Пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів і вантажів здійснюється у 16 міжнародних пунктах пропуску: «Павлово», «Чоп (Страж)», «Чоп (Дружба)», «Саловка», «Дякове-залізничний» – залізничне сполучення, «Малий Березний», «Ужгород», «Чоп (Тиса)», («Лужанка», «Вилок», «Косино», «Дзвінкове», «Дякове», «Солотвино» – автомобільне сполучення, «Малі Селменці» – пішохідне сполучення та «Ужгород» – авіаційне сполучення. Кількість пунктів перетину через державний кордон є критично малою, адже з уведенням безвізового режиму кількість бажаючих перетнути кордон різко збільшилася. В пікові періоди на окремих пунктах пропуску через державний кордон на КПП у чергах доводиться стояти до 6-8 годин.

Аналіз забезпеченості державного кордону в межах Закарпатської області пунктами перетину державного кордону свідчить, що один пункт обслуговує майже 30 км кордону. Найбільша кількість пунктів пропуску через розміщена на українсько-угорському кордоні, в середньому 1 пункт на 22 км кордону. На найменшій ділянці кордону (українсько-словацькому) діє 5 прикордонних пункти, кожний з яких обслуговує майже 20 км кордону. Що стосується українсько-румунського кордону, то тут довжина кордону є найбільшою, а середня відстань між пунктами пропуску становить 40,78 км.

Найкраще забезпеченими прикордонною транспортною інфраструктурою є українсько-угорські та українсько-словацькі ділянки кордону. Українсько-румунська ділянка кордону в межах Закарпатської області має дуже малу кількість переходів, в тому числі автомобільних, що пов'язане з проходженням кордону гірськими територіями та відсутністю підхідних автомобільних доріг. Проте навіть наявні можливості відкриття чи просто модернізації переходу залишаються на тривалий час нереалізованими.

Враховуючи рівень забезпеченості кордонів елементами прикордонної транспортної інфраструктури, які забезпечують потреби, в тому числі й

туристів, необхідно значну увагу приділити точковим елементам – пунктам пропуску через державний кордон. Нерівномірне їх розміщення, а на окремих ділянках кордону повна їх відсутність, створює проблему при перетині кордону, туристичному обміну та транскордонних комунікаціях місцевих жителів.

Список використаних джерел

Закон України Про державний кордон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>

УДК 338.483.13:392.72:[502/504:004](045)

Лендел О.Д.
Мукачівський державний університет
lend.oleg@gmail.com

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Історично індустрія гостинності є консервативним сектором економіки, інновації в якому є переважно дифузійною інновацій в інших секторах. Проте, виклики сьогодення, такі як: карантинні обмеження під впливом пандемії COVID-19, розвиток економіки спільного використання («шерінгової» економіки), розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в тому числі технологій автоматизації послуг з допомогою штучного інтелекту; підвищення вимог до безпеки клієнтів та працівників, розвиток «зеленої» економіки та зростання вимог до екологічної безпеки готельно-ресторанного господарства і забезпечення його вуглецевої нейтральності, зростання вимог до раціонального використання ресурсів в рамках концепції сталого розвитку тощо – змушують підприємства шукати інноваційні підходи до формування сучасної екосистеми підприємств індустрії гостинності.

При цьому, вимоги до екологізації господарської діяльності суттєво різняться у різних країнах, що зумовлено особливостями взаємодії бізнесу і суспільства, економіки й природи в кожній країні, та взаємозв'язку і

Лужанська Т.Ю., Пекар П.В. Новітні інформаційні технології в світовому електронному туризмі	76
Мельник Я. О., Пасека С.Р. Вивчення питань релігійного туризму в соціально-економічній географії	80
Скороход А.В., Пасека С.Р. Фестивалі Черкащини – потужний стимулятор росту туристських потоків	84
Товт А. А. – Лійвої Е.-Е. Е. Аналіз пропозиції закладів тимчасового розміщення Рахівського району на основі системи бронювання booking.com	88
СЕКЦІЯ 5. ЕКОНОМІКА СУЧАСНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ	91
Грабевник С. М., Пасека С.Р. Зміст поняття «ефективність функціонування туризму» та його значення в туризмології	91
Гурова Д.Д., Шеєнко О.Є. Світовий туризм в епоху пандемії COVID-19	95
Городницький В. В., Черничко Т. В. Е-туризм в умовах постпандемічного періоду	98
Новочуб І. В., Пасека С.Р. Теоретичні основи дослідження маркетингових комунікацій у туризмі	100
Хомич Л. В., Черніогло М. І. Розвиток туризму в регіоні українського Причорномор'я	102
СЕКЦІЯ 6. ТУРИЗМ БЕЗ КОРДОНІВ, ЕКОЛОГІЯ, МАНДРИ	
Ийберт К., Медвідь Л.І. Історія та сучасність природо-заповідних територій Закарпатської області	107
Корома Н. С. Нові туристичні тенденції, як можливості для розвитку туристичної галузі	110
Кравченко Н., Медвідь Л. Аеропорти як функціональна система туризму	113
Кремаренко Д.В., Пасека С.Р. Сутність та основні принципи екотуризму	116
Кузан А., Медвідь Л.І. Прикордонна транспортна інфраструктура Закарпатської області в контексті розвитку туризму	119
Лендел О.Д. Впровадження екологічних технологій в індустрії гостинності	122
Саксон Ю., Медвідь Л.І. Осередки художніх ремесел і народних промислів як об'єкти культурно-пізнавального туризму Закарпатської області	125
Шпілька А., Медвідь Л.І. Організація туризму для осіб з обмеженими можливостями на природоохоронних територіях	129

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>